

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ КЕРІВНИХ КАДРІВ
КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ

КВЕЦКО ОЛЬГА ЯРОСЛАВІВНА



УДК 793. 31: 39] (477. 86) "199/201"] (043, 5)

**ХОРЕОГРАФІЧНА КУЛЬТУРА БОЙКІВ НА ПРИКАРПАТТІ
КІНЦЯ ХХ – ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТЬ**

26.00.01 – теорія та історія культури

АВТОРЕФЕРАТ

дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата мистецтвознавства

Київ – 2021

Роботу виконано на кафедрі академічного і естрадного вокалу та звукорежисури Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв Міністерства культури та інформаційної політики України (Київ).

Науковий керівник: кандидат педагогічних наук, доцент
ГАВЕЛЯ Оксана Миколаївна,
Національна академія керівних кадрів
культури і мистецтв,
доцент кафедри гуманітарних дисциплін

Офіційні опоненти: доктор мистецтвознавства, професор
ДУТЧАК Віолетта Григорівна,
ДВНЗ «Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника»,
завідувачка кафедри музичної україністики та
народно-інструментального мистецтва

кандидат мистецтвознавства, доцент
МАРКЕВИЧ Лариса Анатоліївна,
Рівненський державний гуманітарний
університет, завідувачка кафедри хореографії

Захист відбудеться «30» вересня 2021 року о 14.00 на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 26.850.01 у Національній академії керівних кадрів культури і мистецтв за адресою: 01015, м. Київ, вул. Лаврська, 9, корпус 15, ауд. 201.

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв за адресою: 01015, м. Київ, вул. Лаврська, 9, корпус 11.

Автореферат розіслано «30» серпня 2021 року.

Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради,
доктор культурології, професор



О. В. Овчарук

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми дослідження. Хореографічна культура бойків Прикарпаття – самобутнє явище, яке формувалося під впливом історичного розвитку, що характеризується значними соціально-ціннісними змінами, перетвореннями в політичній та економічній сферах і трансформацією національних основ культурного життя. Кінець ХХ ст. та початок ХХІ ст. в Україні відзначилися активними дослідженнями сучасної хореографічної культури, пов'язаними з проблемою глобалізації, тематика якої широко представлена в теоретичному доробку як зарубіжних, так і вітчизняних науковців. Починаючи з кінця ХХ ст. розвиток хореографічної культури бойків Прикарпаття набуває активного розвитку на професійній сцені та серед аматорських хореографічних колективів, а з 1992 року бойківський танець починають вивчати в системі дисципліни «Український танець». Тому важливим чинником актуалізації теми дослідження є доцільність звернення саме до хореографічної культури бойків як однієї з маловивчених етнічних груп Прикарпаття, що потребує наукового дослідження.

Відтак актуальність поданого дослідження полягає у здійсненні комплексного дослідження хореографічної культури бойків Прикарпаття кінця ХХ – початку ХХІ століть, яке поєднує формування фольклорного танцю, що популяризується в аматорських колективах Івано-Франківської області; розвиток професійного хореографічного мистецтва та освітні традиції, які застосовуються в мистецьких закладах освіти Прикарпаття.

Концепція дослідження базується саме на хореографічній культурі бойків Івано-Франківської області, хоча бойки також проживають у Львівській області. Досліджуванні бойківські танці були поставлені балетмейстерами Прикарпаття (Ф. Даниляк, Г. Железняк, А. Зібаровська, І. Курилюк, М. Ляшкевич, В. Петрик) і увійшли, як зразки народної хореографії краю, які на сьогодні є в репертуарах аматорських та професійних колективах Івано-Франківської області, в ансамблях мистецьких закладів освіти. Їхня мистецька діяльність, утілена в танцях, що являють собою певну довершену композиційну побудову з поєднанням рухів, міміки, жестів і музичного супроводу, потребує осмисленого системного аналізу.

Отже, необхідність осмислення хореографічної культури бойків, практичного використання, збереження і трансляції хореографічної спадщини для вирішення актуальних культурних питань сучасного українського суспільства, з одного боку, і недостатнє висвітлення проблеми – з іншого, актуалізують вибір теми дисертаційної роботи – «Хореографічна культура бойків на Прикарпатті кінця ХХ – початку ХХІ століть».

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дослідження виконане відповідно до плану науково-дослідної роботи Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв і узгоджене з дослідницькою тематикою кафедри академічного і естрадного вокалу та звукорежисури «Актуальні проблеми музичного мистецтва: теорія, історія, практика» (державний реєстраційний № 0118U100097). Тему дисертації затверджено на засіданні Вченої ради

Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв (протокол № 4 від 29 квітня 2015 року).

Мета дослідження – виявити особливості формування українського народного танцю кінця ХХ – початку ХХІ століть у хореографічній культурі бойків Прикарпаття.

Сформульована мета роботи обумовила постановку та виконання таких завдань:

- здійснити історіографічний огляд літератури з означеної проблематики та проаналізувати джерелознавчу базу з вивчення бойківського танцю;
- здійснити теоретико-методологічний аналіз;
- виявити історико-етнографічні чинники формування хореографічної культури бойків Прикарпаття;
- розробити концепцію дослідження хореографічної культури бойків Прикарпаття кінця ХХ – початку ХХІ століття;
- проаналізувати творчість балетмейстерів бойківського танцю в Івано-Франківській області;
- визначити специфіку бойківського танцю, як складової української народно-сценічної хореографії та запропонувати авторський варіант танцю «Бойківські забави»;
- узагальнити досвід діяльності аматорських, навчальних і професійних хореографічних колективів у збереженні та пропаганді бойківського танцю Івано-Франківської області.

Об'єкт дослідження – хореографічна культура України кінця ХХ – початку ХХІ століть.

Предмет дослідження – бойківський танець, як складова хореографічної культури Прикарпаття другої половини ХХ – початку ХХІ століть.

Хронологічні межі вивчення розвитку бойківського танцю на Прикарпатті окреслено кінцем ХХ – початком ХХІ століття. Критеріями для визначення меж слугувала специфіка формування бойківського танцю як окремого елемента в українській народній хореографії вказаного періоду, що вплинула на створення видовищних форм на основі фольклорного танцю.

Методи дослідження. Проведене дослідження носить комплексний міждисциплінарний характер, у ході реалізації якого використовувалися методи та підходи, що забезпечили відображення багатоаспектності проблематики вивчення хореографічної культури бойків Прикарпаття кінця ХХ – початку ХХІ століть; *принцип системності* – для застосування досягнень дисциплін: мистецтвознавство, філософія, соціологія, культурологія, історія та антропологія – з метою отримання науково обґрунтованих результатів роботи; *феноменологічний підхід* – для визначення характеру та манери виконання бойківського танцю; *антропологічний підхід* – для окреслення фізичного типу етнографічної групи бойків; *соціологічний підхід* для ґрунтового дослідження звичаїв і традицій бойків.

Історично-хронологічний метод – для окреслення хронологічних меж вивчення бойківського танцю на Прикарпатті кінця ХХ – початку ХХІ століть,

визначення історичних аспектів розвитку бойківської культури, походження бойків як окремої етнографічної групи, виявлення географічного й етнографічного чинників; *методи класифікації і типологізації* – для систематизації наявних на сьогодні теорії та концепції з теми дослідження; *метод порівняльного аналізу* – для протиставлення та ідентифікації подібного й відмінного в хореографічній лексиці інших етнографічних груп Прикарпаття (гуцулів); *компаративний метод* – для аналізу процесів еволюції бойківської народно-сценічної хореографії, виявлення схожих та відмінних ознак фольклорних і народно-сценічних танців, а також специфіку творчих методів, виражально-зображальних засобів і художніх принципів у постановочній роботі балетмейстерів Прикарпаття; *метод синтезу* – для формулювання загальних положень і висновків з теми дослідження.

Теоретичну базу дисертації становлять джерела:

– наукові праці з хореографічного мистецтва (П. Білаш, О. Бігус, Р. Гарасимчук, О. Жиров, С. Легка, Т. Чурпіта, В. Шкоріненко);

– історико-етнографічні дослідження (О. Багана, В. Борисенко, І. Вагилевич, О. Воропая, В. Вятровича, Б. Гаврилів, О. Галько, М. Глушко, О. Гошко, В. Грабовецького, В. Греченко, Н. Громової, І. Гургули, М. Загайкевича, С. Килимника, І. Кочкіна, І. Красовського, В. Логойди, В. Наулко, М. Паньківа, В. Пастух, С. Сегеди, Р. Сливки, Г. Стельмащука, Є. Сявавка, І. Храпливої-Щур, І. Франка);

– розвідки фольклористів і балетмейстерів (В. Авраменка, К. Балог, А. Богород, О. Бойко, Л. Боднарєнко, Г. Боримської, О. Будузової, М. Вантуха, К. Василенка, В. Васяка, В. Верховинця, В. Володько, О. Голдріча, А. Гуменюка, Г. Гусєва, І. Гутник, Д. Демків, Є. Зайцева, К. Кіндера, Л. Козинко, Б. Колногузенка, Л. Косаковської, Г. Кутузової, І. Куцавець, В. Литвиненко, Л. Маркевич, Н. Марусик, А. Морозова, А. Нагачевського, О. Помпи, С. Ссоєвої, Б. Стаська, Т. Ткаченко, О. Тюрікової, І. Фетисова, П. Фриза, А. Шевчук, Л. Щура, Ж. Янковської, М. Яценко);

– праці педагогів-хореографів (В. Котова, С. Куценка, О. Пархоменка, П. Петрова, Т. Разуменко, М. Рожко, Д. Сарвілової, О. Стьопіної).

Наукова новизна дисертації полягає в тому, що в ній:

уперше:

– здійснено комплексне дослідження хореографічної культури бойків Прикарпаття кінця ХХ – початку ХХІ століть;

– представлено концепцію хореографічної культури бойків, як сукупності культурних цінностей, які зберігають традиції та елементи національної пам'яті; здобутки аматорського і професійного танцю; художні тенденції і діяльність митців; антропологічні особливості, які підкреслюють фізичний тип етнографічної групи бойків; традиційний автентичний костюм і атрибутику; сценографію та виконавську майстерність, мистецькі традиції закладів освіти Прикарпаття.

– на основі вивчення хореографічної культури бойків узагальнено специфіку бойківського танцю, як складової української народно-сценічної хореографії.

Уточнено та доповнено:

– поняття «хореографічна культура», «танець», «фольклор», «народно-сценічний танець».

– значимість і вплив соціокультурних чинників кінця ХХ – початку ХХІ століть на виникнення та розвиток бойківського танцю в Івано-Франківській області, що виділяє бойківський танець з-поміж інших етнографічних груп Прикарпаття;

– критично-теоретичну обробку танцювального фольклору Бойківщини, на основі якого бойківський танець є невід’ємною частиною української народно-сценічної хореографії;

– творчі здобутки відомих балетмейстерів Прикарпаття, що дало змогу репрезентувати зразки бойківських танців;

Набули подальшого розвитку:

– вивчення бойківського танцю як цілісної системи української народно-сценічної хореографії;

– особливості становлення хореографічних традицій бойків Івано-Франківської області, які є основою для танцювальних постановок, що виділяє їх як окрему групу серед танців Прикарпаття;

– антропологічні фактори, які впливають на формування бойківського фольклорного танцю, що виявляється в зовнішньому вигляді, характері та манері виконання рухів.

Особистий внесок здобувача. Дисертація є самостійно виконаним дослідженням, в якому проведено комплексний аналіз хореографічної культури бойків Прикарпаття кінця ХХ – початку ХХІ століть. Усі наукові результати отримані дисертантом самостійно. Наукові публікації за темою дисертації є одноосібними.

Теоретична цінність роботи. Концепція дослідження може бути теоретико-методологічною основою для наступних науково-теоретичних розробок щодо вивчення хореографічної культури етнографічних груп не тільки Прикарпаття, але й інших регіонів України. Основні ідеї та положення дисертації сприятимуть розширенню змістових, мистецтвознавчих аспектів аналізу хореографічної культури бойків. У роботі розроблено методику дослідження бойківського танцю як цілісної системи вивчення української народно-сценічної хореографії.

Практичне значення результатів дослідження полягає в тому, що матеріали дисертації можна застосовувати в процесі написання навчально-методичних посібників, підручників з хореографії, культурології; у науково-довідкових і науково-популярних виданнях; у подальших наукових розвідках з проблеми вивчення хореографічної культури українського танцю та засобів і форм збереження; у процесі створення зразків хореографічного мистецтва, постановочної роботи; осучаснення змісту програм стажування із використанням інноваційних технологій для підвищення кваліфікації та професійної компетентності науково-педагогічних працівників.

Апробація результатів дослідження. Результати досліджень і висновки, що містяться в дисертації, висвітлено та обговорено на наукових, науково-теоретичних, науково-практичних, науково-творчих конференціях, зокрема й міжнародних: «Мистецька освіта в культурному просторі України ХХІ століття» (Київ, 28–30 квітня 2015 р.); «Перспективи розвитку сучасної науки» (Харків, 04–

05 грудня 2015 р.); Міжнародна заочна науково-практична конференція (Москва, 2015 р.); «Хореографія XXI століття: мистецький та освітній потенціал» (Київ, 15–16 квітня 2016 р.); «Особливості роботи хореографа в сучасному соціокультурному просторі» (Київ, 19 травня 2016 р.); «Сучасні соціокультурні та політичні процеси в Україні» (Київ, 01 червня 2016 р.); «Музична та хореографічна освіта в контексті культурного розвитку суспільства» (Одеса, 13–14 жовтня 2017 р.).

Авторську постановку танцю «Бойківські забави» апробовано на таких конкурсах і фестивалях: Всеукраїнський фестиваль-конкурс «Танцювальний оберт» у межах Всеукраїнського конкурсу «Подільська весна 2016» (Вінниця, 14–15 травня 2016 р.); обласний відкритий фестиваль народного танцю «Арканове коло» (Івано-Франківськ, 2015 р.); I, II і III Міжнародний мистецький фестиваль Карпатського регіону «Карпатський простір» (Івано-Франківськ, вересень 2016 р.).

Публікації. Основні положення, наукові результати та висновки дослідження висвітлені в 16 публікаціях, серед них 8 статей, які опубліковано: 4 у фахових виданнях, затверджених МОН України, 2 – в іноземних наукових періодичних виданнях, 2 – в науково-періодичних виданнях України, 8 – тези доповідей на всеукраїнських і міжнародних наукових конференціях.

Структура та обсяг дисертації зумовлені специфікою об'єкта дослідження, логікою та послідовністю вирішення поставлених завдань і складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел – 220 позицій і 24 додатків (на 62 сторінках). Загальний обсяг дисертації – 249 сторінок. Обсяг основного тексту дисертації – 6,6 авторських аркушів.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИСЕРТАЦІЇ

У **вступі** обґрунтовано вибір теми дисертаційної праці, сформульовано мету й завдання відповідно до предмета й об'єкта роботи, охарактеризовано методи дослідження, розкрито наукову новизну, наведено відомості про апробацію результатів дисертації, зазначено публікації автора.

Перший розділ «Теоретико-методологічні засади дисертаційної роботи» складається з трьох підрозділів.

У *підрозділі 1.1 «Хореографічна культура бойків у контексті мистецтвознавчої регіоніки»* проаналізовано стан наукової розробки проблеми. Порівняльний аналіз наукової літератури засвідчив: джерела, що містять історико-етнографічні дослідження, дають можливість з'ясувати походження та еволюцію бойків як умови, що вплинули на хореографічну культуру цієї етнографічної групи.

Досліджено розвиток бойківського танцю на Прикарпатті в кінці ХХ – на початку ХХІ століття. З'ясовано історичні аспекти розвитку бойківської хореографічної культури, походження бойків як окремої етнографічної групи, виявлено географічний та етнографічний чинники, що вплинули на формування культурних цінностей бойків Прикарпаття, охарактеризовано найважливіші аспекти з теми дисертаційної роботи. Хореографічна культура бойків Прикарпаття другої половини ХХ – початку ХХІ століть у сучасних наукових працях не висвітлена, що зумовило потребу у визначенні методологічних основ формування та розвитку фольклорного танцю бойків Прикарпаття.

У підрозділі 1.2 «Хореографічна культура бойків: історіографія питання» здійснено мистецтвознавчий дискурс, що дало змогу уточнити зміст понять: «хореографічна культура», «танець», «фольклор», «фольклористика», «народно-сценічний танець».

Запропоновано авторський термін «хореографічна культура бойків» Прикарпаття, яке означає сукупність культурних цінностей, які зберігають традиції та елементи національної пам'яті; здобутки аматорського і професійного танцю; художні тенденції і діяльність митців; антропологічні особливості, які підкреслюють фізичний тип етнографічної групи бойків; традиційний автентичний костюм і атрибутику; сценографію та виконавську майстерність, мистецькі традиції закладів освіти Івано-Франківської області.

Бойківський танець представлено як важливий складник українського народного хореографічного мистецтва, тому збереження звичаїв, традицій та обрядів в Івано-Франківській області є одним з основних елементів для вивчення формування та розвитку бойківського танцю.

Встановлено, що, зосереджуючи увагу на систематизації наукових досліджень з хореографічної культури бойків і фіксації бойківського танцю, етнографи та балетмейстери Прикарпаття, з одного боку, накопичили значний фактографічний матеріал і теоретичні напрацювання, котрі, на нашу думку, є вагомим підґрунтям для сучасних комплексних досліджень з вивчення бойківського танцю в контексті розвитку української народної хореографії; з іншого – стан сучасних вітчизняних етнографічних студій з точки зору предмету нашого вивчення свідчить про недостатню розробленість цієї проблематики. Більшість праць етнографів лише побіжно торкаються календарних обрядів бойків, уміщених у контекст вирішення іншої дослідницької проблеми.

У підрозділі 1.3 «Методологічні засади і категорійно-понятійний апарат дослідження» обґрунтовано об'єднання культурологічних і мистецтвознавчих аспектів проблеми для виявлення сутності й специфіки явища під кутом зору різних наукових дисциплін, взаємодоповнення методів соціогуманітарних знань для виконання поставлених завдань.

Міждисциплінарний підхід до вивчення бойківського танцю дав можливість визначити специфіку процесів розвитку бойківського танцю. Із цією метою використано відповідні підходи, принципи та методи. Розглянуто феномен культури як явище, яке сприймається як результат діяльності людей, спрямоване на обробку й перетворення того, що дано певній етнографічній групі (бойків) і створює сукупність суспільної життєдіяльності, історії, які мають силу регулятивів людського буття. *Феноменологічний підхід* сприяє визначенню характеру та манери виконання бойківського танцю. Автентичність є яскравим вираженням феноменологічного підходу. *Антропологічний підхід* до вивчення бойківського фольклорного танцю дав змогу визначити, що бойки відносяться до Карпатського типу. *Соціологічний підхід* (спостереження, опитування, анкетування, моделювання), зосереджений на зборі фактів, їх первинному узагальненні, описі та систематизації, сприяв цілеспрямованому й систематизованому вивченню звичаїв і традицій бойків.

Методологія базових підходів доповнена комплексом дослідницьких методів. За *історично-хронологічним методом* визначено хронологічні межі

вивчення бойківського танцю на Прикарпатті – кінець ХХ – початок ХХІ століть, з'ясовано історичні аспекти розвитку бойківської хореографічної культури, походження бойків як окремої етнографічної групи, виявлено географічний та етнографічний фактори, які вплинули на формування культурних цінностей бойків Прикарпаття, охарактеризовано найважливіші аспекти з теми дисертації. Завдяки *методу класифікації і типологізації* узагальнено наявні на сьогодні теорії та концепції з тематики дослідження. *Компаративний метод* застосовано на етапі аналізу процесу еволюції бойківської народно-сценічної хореографії, виявлення її потенційних можливостей, окреслення схожих і відмінних ознак фольклорних і народно-сценічних танців, встановлення специфіки творчих методів, виражально-зображальних засобів і художніх принципів у постановочній роботі балетмейстерів Прикарпаття. *Метод синтезу* дав змогу сформулювати висновки дисертації щодо хореографічної культури бойків Прикарпаття кінця ХХ – початку ХХІ століть. *Методи обробки фольклорних танців* забезпечили створення авторського варіанта бойківського танцю.

Вказано, що фундаментальні дослідження базуються на синтезі загальних положень про етнографічні дослідження бойків на Прикарпатті. Упроваджувальні дослідження дозволяють втілювати результати вивчення проблем і напрямів розвитку бойківського танцю, його особливостей, специфіки, естетичної складової в навчальний процес і педагогічну практику. Діагностичні дослідження визначають географічне розташування бойків на Прикарпатті, суспільно-політичні умови формування, психологічні аспекти розвитку бойківського танцю, умови побуту, особливості міжособистісного спілкування, вивчення традицій та обрядів, що вплинули на розвиток бойківського танцю. Теоретичне обґрунтування принципу системності в методології дослідження базується на методиках опису бойківських танців Р. Гарасимчука, О. Годрича, А. Кривохижі. *Системний метод опису* бойківського танцю спирається на принципи обробки фольклорних танців. Застосування методу порівняльного аналізу дало можливість протиставити й виокремити подібне в хореографічній лексиці інших етнографічних груп Прикарпаття (гуцулів). Пізнавальним підсумком спостереження є *опис-фіксація*, що відображено в малюнку бойківського танцю і має свою методичну та графічну основу, що зображено в певній схемі (моделі танцю). Розміщення виконавця на сцені, його рух у певному напрямку, відтворення сценічних костюмів демонструє *метод моделювання*, на основі якого зроблено графічний запис бойківських танців, створено ескізи костюмів за одягом бойків, який зберігся з минулого століття.

Другий розділ «Спадкоємність і новації в працях відомих балетмейстерів та етнографів Івано-Франківської області» складається з трьох підрозділів.

У підрозділі 2.1 «Традиційні народні бойківські танці» описано дослідження етнохореолога Р. Гарасимчука, який з науковим підходом дослідив витoki хореографічної культури бойків. Зазначено, що його дослідження у вивченні бойківського фольклорного є важливим набутком української народної хореографії. Сценічна обробка зібраного ним матеріалу доповнила сценічні форми хореографічного мистецтва Івано-Франківської області.

З'ясовано, що основними напрацюваннями етнохореолога Р. Гарасимчука є вивчення автентичного танцю, здійснені на основі аналізу праць етнографів,

етнологів, істориків, музикознавців, літературознавців, які вивчали поселення, побут, полонинське господарство, ужиткову, пісенну та хореографічну культуру бойків, що є надзвичайно вагомим внеском у розвиток фольклорного хореографічного мистецтва, зокрема бойківського танцю. Констатовано, що цінність надбань Р. Гарасимчука дає можливість молодим балетмейстерам створювати авторські постановки не тільки бойківських танців, але й лемківських і гуцульських. Ці першоджерела ще не до кінця вивчені, і чимало матеріалів й тем ще перебувають поза увагою науковців.

У підрозділі 2.2 «*Бойківські традиції в хореографічних постановках відомих балетмейстерів Прикарпаття*» зроблено аналіз хореографічних постановок відомих митців Прикарпаття (В. Бака, Ф. Даниляк, Г. Железняк, А. Зібаровська, І. Курилюк, М. Ляшкевич, В. Петрик), які намагаються відтворити особливості регіональних звичаїв, самобутність рідного краю та доведено, що їх постановки мають чітку ідею, своє надзавдання, образне звучання, неповторну стилістику та своєрідну хореографічну лексику. Кожен з них ставив собі за мету показати танцювальний фольклор у розвитку на професійній сцені. Цікаві елементи хореографічної лексики, оригінальний музичний супровід, характер і манера виконання презентують кожного митця по-своєму, з його індивідуальним стилем, творчим мисленням, оригінальними ідеями. На жаль, вони свого часу не зробили літературно-графічних записів власних напрацювань, тому музичну розкладку основних рухів не зроблено. Не всі зразки фольклорних танців у сценічній обробці є загальному доступі. Більшість танців, де чітко визначені фігури в малюнку та виразні конкретні рухи, знаходяться у власних архівах (відеоматеріалах) керівників аматорських хореографічних колективах Івано-Франківської області.

Вказано, що перспективи подальших досліджень пов'язані з аналізом проблеми збереження хореографічної культури бойків на Прикарпатті та дослідженням творчого доробку відомих балетмейстерів Івано-Франківської області.

Третій розділ «Сценічно-хореографічний досвід у контексті розвитку бойківського танцю на Прикарпатті» складається із чотирьох підрозділів.

У підрозділі 3.1 «*Бойківський фольклорний танець як першооснова створення народно-сценічної хореографічної постановки*» здійснено аналіз фольклорних танців, що заклали фундамент для появи сучасних народно-сценічних постановок зі складними елементами, віртуозною технікою і трюками. Визначено, що балетмейстери завойовують сучасних глядачів не тільки злагодженим виконанням рухів, комбінаціями, елементами акторської гри, а й використанням у хореографічних номерах чогось незвичайного, що вражає та викликає захоплення. Сучасні хореографи розширюють лексику танців і збагачують її новими творами, що дають можливість продемонструвати природні можливості людського тіла, розкрити національний самобутній характер українців.

Зазначено, щоб використати бойківський фольклорний танець у хореографії, балетмейстери повинні дотримуватись основних принципів обробки фольклору, щоб насамперед бойки сприйняли цю постановку. Також потрібно врахувати зміни в колективній свідомості, зумовлені науково-технічною революцією, і добитися того, щоб глядачі прийняли й зрозуміли хореографічний номер.

Доведено, що бойківський фольклорний танець становить першооснову хореографічної постановки, адже сучасні балетмейстери та колективи активно використовують елементи автентики у своїх творах, надаючи їм сучасних рис, що забезпечує збереження національних традицій. Розуміння першоджерел для постановок у хореографії дасть змогу в подальшому застосовувати ці знання у процесі дослідження елементів фольклорних танців, які хореографи беруть за основу в конкретних постановках.

У підрозділі 3.2 «Збереження та пропаганда бойківського народного танцю аматорськими хореографічними колективами Івано-Франківської області» описано творчу діяльність аматорських хореографічних колективів Івано-Франківської області, які зберегли на сьогодні зразки народно-сценічного бойківського танцю.

Констатовано, що танцювальні колективи Прикарпаття є початковою ланкою хореографічної освіти: у них діти розвивають свої хореографічні здібності, що в подальшому може визначити їхню професію. Доведено, що зібрані бойківські танці «Любаска», «Вишківський веселий», «Долинський дрібонький», «Бойківчанка» демонструють творче ставлення до зразків народної хореографії та передбачають розроблення і трансформацію основних пластичних формул фольклорного зразка, підсилення засобів виразності за рахунок технічного збагачення рухів, ускладнення малюнка, розроблення драматургії танцю, «концентрації» сценічного часу через створення кульмінації в короткому часовому відрізку.

У підрозділі 3.3 «Етапи сценічної обробки танцю «Бойківські забави»» описано етапи дослідницької роботи сценічної обробки авторської хореографічної постановки «Бойківські забави».

Перший етап – аналіз постановок бойківського танцю – дав можливість виявити специфіку їх образів, тем, зображально-виражальних засобів. Відзначено, що зразки бойківського народного танцю збагачують українську народно-сценічну хореографію, доповнюють її змістом і формами, що базуються на знаннях народної творчості, які заклали митці-попередники (В. Бака, Ф. Даниляк, Г. Железняк, А. Зібаровська, М. Ляшкевич, В. Петрик). Вказано, що балетмейстери сьогодення не завжди коректно та ретельно розбираються в регіональних особливостях бойківського народного танцю. Невдале поєднання рухів вносить у мову бойківського танцю шкідливі елементи, і завдяки цьому створюється неприродний еклектичний матеріал національного танцю.

Другий етап – збір та аналіз фольклорного матеріалу. Аналіз польових матеріалів й етнографічних джерел дав можливість здійснити хореографічну постановку «Бойківські забави». Головним методом одержання інформації було опитування, застосоване у вигляді індивідуальної бесіди з респондентом за визначеною програмою. Дослідницьку роботу проведено в селі Сеничів Долинського району Івано-Франківської області, де на сьогодні збереглися традиції бойків і локальні особливості їхніх обрядів.

Третій етап дослідження – обробка зібраного матеріалу та практичне втілення постановки. У результаті вивчення малюнків танців, які записав Р. Гарасимчук, та ескізів малюнків зроблено сценічну обробку малюнку танцю

«Бойківські забави», який відповідає драматургічній побудові хореографічної композиції. На основі зібраних танцювальних кроків записано рухи бойківських танців цього регіону.

Четвертий етап – сценічна обробка хореографічної композиції «Бойківські забави», яку здійснено на базі Народного ансамблю танцю «Мереживо» Фахового коледжу культури і мистецтв (м. Калуш) Івано-Франківської області.

У підрозділі 3.4 «Професійна хореографічна діяльність навчальних колективів освітніх закладів культури і мистецтва Івано-Франківської області» висвітлено діяльність професійних хореографічних колективів спеціалізованих навчальних закладів культури на Прикарпатті, які популяризують народний танець на Прикарпатті з метою фахової підготовки фахівців у галузі хореографічного мистецтва. Окреслено основні завдання викладачів-хореографів щодо професійної підготовки здобувачів, інформаційного забезпечення освітнього процесу, упровадження інноваційних методів навчання.

Акцентовано на важливості змісту хореографічної освіти, який, зокрема, має передбачати вивчення фольклорно-етнографічної танцювальної спадщини. Сучасний етап розвитку науки й техніки диктує свої підходи до підготовки майбутніх фахівців соціокультурної сфери до творчої діяльності, зумовлені, насамперед, необхідністю формувати в здобувачів потребу та навички до активного самостійного накопичення знань, прагнення до самоосвіти. У цьому напрямі й працюють викладачі Фахового коледжу культури і мистецтв (м. Калуш) та Інституту мистецтв Прикарпатського університету: вони активно впроваджують у навчальний процес різні види ефективних освітніх методик навчання.

Вказано, що сценічно-хореографічний досвід у контексті розвитку видовищних форм танцювального мистецтва формується на основі таких напрямів практичної роботи: накопичення досвіду засобами збирання фольклорного матеріалу на території Бойківщини Івано-Франківської області, здійснення власної сценічної форми бойківського танцю, узагальнення роботи аматорських хореографічних колективів Прикарпаття, висвітлення діяльності професійних хореографічних колективів спеціалізованих навчальних закладів культури і мистецтв на Прикарпатті.

ВИСНОВКИ

У процесі дослідження досягнуто мету дисертації – розкрито процеси розвитку хореографічної культури бойків Прикарпаття в системі українського народного танцю та запропоновано шляхи вирішення проблеми збереження танцювального мистецтва Бойківщини кінця ХХ – початку ХХІ століть. Розв’язано поставлені завдання, що дало змогу дійти таких наукових висновків.

1. Систематизовано джерелознавчу базу з вивчення хореографічної культури бойків Прикарпаття кінця ХХ – початку ХХІ століть, у процесі якого здійснено комплексний аналіз досліджуваної проблеми.

2. Аналіз наявних джерел з теми дисертації засвідчив, що заявлений у ній аспект – хореографічна культура бойків на Прикарпатті кінця ХХ – початку ХХІ століть – досі не став предметом окремих мистецтвознавчих досліджень. Хореографічні постановки в бойківському характері знайшли своє відображення

тільки в репертуарах аматорських і професійних танцювальних колективів, а специфіка хореографічної культури бойків на сьогодні науково не висвітлена. Опорними для методологічної бази нашого дослідження стали праці О. Бігус, Р. Гарасимчука, С. Легкої і В. Шкоріненка.

3. Під час дослідження визначено науково-методологічні підходи до вивчення окресленої проблематики та вказано методи, котрі дозволили комплексно проаналізувати процеси розвитку хореографічної культури бойків Прикарпаття кінця ХХ – початку ХХІ століть. Констатовано, що мистецтвознавчо-культурологічне трактування досліджуваного аспекту здійснено завдяки застосуванню новітніх науково-теоретичних і методологічних засад мистецтвознавства, використанню принципів і методів, котрі в результаті дали змогу отримати нове наукове знання. Для досягнення цієї мети уточнено й доповнено терміни та поняття, серед яких базовим є «хореографічна культура», що поєднує в собі «танець», «фольклор», «фольклористику», «фольклорний танець», «народно-сценічний танець». Запропоновано авторський термін «хореографічна культура бойків» Прикарпаття, яке означає сукупність культурних цінностей, які зберігають традиції та елементи національної пам'яті; здобутки аматорського і професійного танцю; художні тенденції і діяльність митців; антропологічні особливості, які підкреслюють фізичний тип етнографічної групи бойків; традиційний автентичний костюм і атрибутику; сценографію та виконавську майстерність, мистецькі традиції закладів освіти Івано-Франківської області.

4. Виявлено основоположні чинники формування хореографічної культури бойків Прикарпаття: *історичний* – пов'язаний із взаємовпливом культур інших держав (в складі Австро-Угорщини – з 1848 до 1918 року, в складі Польщі – з 1919 по 1939 рік), до яких належало Прикарпаття, що спричинило змішання культур, яке виражається в особливостях національного одягу та хореографічної лексики; *етнографічний* – виявляються в побуті, одязі, діалекті, географічному розташуванні; *антропологічний* – вказує на зовнішній вигляд бойків (темноволосі, кароокі).

5. Розроблено концепцію, яка представляє хореографічну культуру бойків, як сукупності культурних цінностей, які зберігають традиції та елементи національної пам'яті; здобутки аматорського і професійного танцю; художні тенденції і діяльність митців; антропологічні особливості, які підкреслюють фізичний тип етнографічної групи бойків; традиційний автентичний костюм і атрибутику; сценографію та виконавську майстерність, мистецькі традиції закладів освіти Івано-Франківської області.

6. Проаналізовано творчість балетмейстерів бойківського танцю в Івано-Франківській області. Констатовано, що однією з визначальних у народно-сценічній хореографії є проблема традицій і новаторства. Наголошено, що при осмисленні художніх надбань видатних хореографів Прикарпаття варто враховувати, що їхня творчість здійснювалась в умовах різних періодів державотворення. Кінець ХХ століття у творчому доробку балетмейстерів позначений системним обмеженням у виборі репертуару, а початок ХХІ століття характеризується необмеженими можливостями для дослідження бойківського танцю. На межі ХХ і ХХІ століть працювали такі балетмейстери Прикарпаття, які

здійснювали хореографічні постановки в бойківському характері, як: В. Бака, Ф. Даниляк, Г. Железняк, М. Ляшкевич, В. Петрик. Оскільки відомі балетмейстери-постановники свого часу не зробили літературно-графічних записів своїх напрацювань, тому музичну розкладку основних рухів не розроблено.

7. На основі вивчення хореографічної культури бойків узагальнено специфіку бойківського танцю, як складової української народно-сценічної хореографії та запропоновано авторський варіант танцю «Бойківські забави». Збагачено основні (музика, композиційна побудова танцю, виконавська майстерність) і допоміжні засоби (костюм, атрибутика) бойківського танцю. Зібрано музичний матеріал бойківських народних танців «Любаска», «Долинський дрібонький», «Вишківський веселий», «Бойківчанка», «Бойківські забави». На основі фольклорного одягу бойків зроблено сценічну обробку сценічного танцювального костюма, атрибутики (батіг).

8. Узагальнено досвід діяльності аматорських і професійних хореографічних колективів у збереженні та пропаганді бойківського танцю Івано-Франківської області. Зазначено, що професійні хореографічні колективи спеціалізованих навчальних закладів культури на Прикарпатті для фахової підготовки фахівців у галузі хореографічного мистецтва популяризують народний танець.

Аналіз основних змін, які відбулися у бойківській хореографічній культурі в кінці ХХ – на початку ХХІ століть, дає підстави стверджувати про загальний прогресивний її розвиток. Стала значно різноманітнішою жанрово-тематична палітра побутового бойківського танцювального мистецтва, відбулися якісні зміни у структурі бойківської хореографічної культури: виникло й набуло високого розвитку народно-сценічне професійне танцювальне мистецтво, сформувалася національна система хореографічної освіти.

Це дослідження є лише першою спробою системного аналізу бойківської хореографічної культури на певному етапі його розвитку та відкриває нові горизонти для подальшого аналізу регіональних особливостей української хореографічної культури. Зокрема, потребує подальшого вивчення проблематика, пов'язана з розвитком інших етнографічних груп Прикарпаття (гуцули, лемки, покутяни, опілляни).

СПИСОК ПУБЛІКАЦІЙ ЗДОБУВАЧА

Наукові праці, у яких опубліковані основні наукові результати дисертації

*Статті в наукових фахових виданнях, затверджених МОН України
як фахові за напрямом «мистецтвознавство»*

1. Квецко О. Я. Збереження автентичності в хореографічних постановках Марії Ляшкевич та Федора Даниляка. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*. Київ, 2016. № 1. С. 112–115.

2. Квецко О. Я. Історична спадкоємність у збереженні фольклорного танцю етнографічних груп Прикарпаття. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені В. Гнатюка. Серія: мистецтвознавство*. Тернопіль, 2017. № 2. С. 44–51.

3. Квецко О. Я. Автентичний танець як основне джерело створення хореографічної постановки. *Актуальні питання гуманітарних наук : міжвуз. зб. наук. пр. молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. Дрогобич, 2021. № 35. Т. 2. С. 43–49.

Статті в іноземних науково-періодичних виданнях

4. Kvetsko O. Retrospective analysis dance Bojko in the Carpathian region in the context of Ukrainian choreographic culture. *Europen Journal of Arts, Austria*. Vienna, 2017. № 1. P. 76–79.

5. Kvetsko O., Havelia O. Folklore as the primary of forming the boiko's dance. *Europen Journal of Arts, Austria*. Vienna, 2020. № 1. P. 162–165.

Статті в науково-періодичних виданнях України

6. Квецко О. Я. Бойківський танець в контексті розвитку українського народно-сценічного танцю. *Молодий вчений*. 2015. № 27. С. 54–57.

7. Квецко О. Я. Педагогічні основи методики викладання хореографічних дисциплін. *Науковий вісник Мукачівського державного університету. Серія: педагогіка та психологія*. Мукачеве, 2020. Т. 6 (2). С. 145–152.

8. Квецко О. Я. Фольклорний танець як першооснова створення хореографічної композиції. *Вісник Прикарпатського університету імені В. Стефаника. Серія: мистецтвознавство*. Івано-Франківськ, 2017. № 2. С. 26–32.

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації

9. Квецко О. Я. Автентичний бойківський танець як джерело наукових досліджень етнохореолога Р. Гарасимчука. *Мистецька освіта в культурному просторі України XXI століття : матер. Міжнар. наук.-творч. конф. (Київ, Одеса, 28–30 квіт. 2015 р.)*. Київ : НАККІМ, 2015. С. 159–161.

10. Квецко О. Я. Вплив творчої хореографічної роботи на розвиток особистості підлітків. *Музична та хореографічна освіта в контексті культурного розвитку суспільства : матер. Міжнар. наук.-метод. конф. (Одеса, 13–14 жовт. 2017 р.)*. Одеса, 2017. С. 33–35.

11. Квецко О. Я. Ретроспективний аналіз бойківського танцю на Прикарпатті в контексті розвитку української хореографічної культури. *Особливості хореографа в сучасному соціокультурному просторі : матер. І Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 19 трав. 2016 р.)*. Київ, 2016. С. 78–82.

12. Квецко О. Я. Сучасний стан і тенденції розвитку бойківського хореографічного мистецтва на Прикарпатті. *Сучасні соціокультурні та політичні процеси в Україні : матер. Всеукр. наук.-теор. конф. (Київ, 1 черв. 2016 р.)*. Київ, 2016. С. 32–35.

13. Квецко О. Я. Тенденції розвитку бойківського танцю на Прикарпатті кінця XX – початку XXI століть. *Хореографія XXI століття: мистецький та освітній потенціал* : матер. Всеукр. наук.-практ. конф. (Київ, 15–16 квіт. 2016 р.). Київ, 2016. С. 52–56.

14. Квецко О. Я. Хореографічна культура бойків Івано-Франківської області як складова частина етнографічних груп Прикарпаття. *Перспективи розвитку сучасної науки* : матер. III Міжнар. наук.-практ. конф. (Харків, 4–5 груд. 2015 р.). Харків, 2015. С. 107–109.

Наукові праці, які додатково відображають наукові результати дисертації

15. Квецко О. Я. Педагогические основы методики преподавания хореографических дисциплин. Научная дискуссия: вопросы филологии, искусствоведения и культурологии : сб. ст. по матер. XIII Междунар. заочн. науч.-практ. конф. Москва, 2015. № 11 (38), ч. 1. С. 31–34.

16. Квецко О. Я. Роль народно-сценічного танцю в системі професійної хореографічної підготовки. *Theoretical and practical scientific achievements: research and results of their implementation* : collection of scientific papers «Scientia» with Proceedings of the I International Scientific and Theoretical Conference. Pisa, Italian Republic : NGO European Scientific Platform. Vol. 4, February 12, 2021. P. 130–133.

АНОТАЦІЯ

Квецко О. Я. Хореографічна культура бойків на Прикарпатті кінця XX – початку XXI століть. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата мистецтвознавства за спеціальністю 26.00.01 – теорія й історія культури. – Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв, Київ, 2021.

Дисертацію присвячено дослідженню хореографічної культури бойків на Прикарпатті кінця XX – початку XXI століть. Систематизовано джерелознавчу базу з вивчення бойківського танцю, яка охоплює праці загальноісторичного, етнографічного та мистецтвознавчого спрямування. Обґрунтовано мистецтвознавчу проблему, яка полягає в тому, що роль бойківського танцю на Прикарпатті кінця XX – початку XXI століть у збагаченні національної української хореографічної культури в наукових працях не визначена. Окреслено методологію дослідження бойківського танцю, основою якої є методи, орієнтовані на сучасні культурологічні підходи. Запропоновано авторський термін «бойківський народно-сценічний танець», який позначає новоутворення хореографічного твору етнографічної групи бойків, що базується на фольклорному матеріалі, має часові обмеження, своєрідний музичний супровід, хореографічну лексику, особливості малюнків танцю, костюмів, атрибутики. Виявлено історико-етнографічні чинники, що вплинули на формування хореографічної культури бойків Прикарпаття; доведено значимість звичаїв та обрядів в Івано-Франківській області для розвитку

бойківського танцю. Сформульовано основні тенденції розвитку й стильові особливості фольклорного танцю бойків на теперішньому етапі як чинники формування сучасної української хореографічної культури. Висвітлено вклад балетмейстерів, а також аматорських і професійних хореографічних колективів Івано-Франківської області, які здійснювали постановки на основі фольклорних танців, у популяризацію бойківського танцю. Запропоновано методику сценічної обробки бойківських танців кінця ХХ – початку ХХІ століть. На основі опрацювання бойківських народних танців («Любаска», «Долинський дрібонький», «Вишківський веселий», «Бойківчанка» й ін.) збагачено основні (музика, композиційна побудова танцю, виконавська майстерність) і допоміжні засоби (костюм, атрибутика) сучасних танцювальних номерів на фольклорному матеріалі. Описано послідовність здійснення хореографічної постановки «Бойківські забави», що спирається на три етапи обробки фольклорних танців: визначення та збереження першооснови фольклорного танцю, аранжування і створення на його основі нового варіанта, представлення авторської інтерпретації фольклорного першоджерела.

Ключові слова: бойківський народно-сценічний танець, етнохореографія, народно-сценічний танець, танець, фольклор, фольклорний танець, хореографічна культура, хореографічна культура бойків.

SUMMARY

Kvetsko O. Y. Choreographic Culture Boiko Precarpathian end of XX – XXI century. – Qualification thesis as manuscript copyright.

The dissertation on competition of a scientific degree of the candidate of art history on a specialty 26.00.01 – the theory and history of culture. – National Academy of Management of Culture and Arts, Kiev, 2021.

The scientific novelty lies in the fact that the work is, the first in Ukraine, a comprehensive study of the choreographic culture of boykos in the Precarpathians of the late XX – early XXI centuries.

The dissertation consists of three sections. The Introduction substantiates the relevance of the subject under study, the object and subject of the dissertation, the task, the methodological principles, the scientific novelty and the practical significance of the results obtained, the forms of its testing and the publication of the research provisions, and the structure of the work are substantiated.

In the first chapter «Theoretical and methodological principles of dissertation work» the historiographical examination of the problem, the source base and the methodological principles of the research are analyzed. The source study database on the study of Boyko dance, which covers historical, ethnographic and folklore aspects, is systematized: works of general historiography, works on ethnographic research and art history. Geographical factors that influenced the formation of cultural values of boyko were revealed. The historical ways of development of Boykos folk choreography are revealed. The historiographical study of the research on the main scientific directions: scientific and theoretical – ethnographic researches and works of art criticism (O. Bagan, A. Bygus, P. Bilash, O. Boyko, I. Vagilevich, O. Galko, R. Garasymchuk, Yu. Goshko,

A. Krivokhizha, L. Kozinko, V. Nalko, M. Pankiv, R. Sliwki, I. Franko); theoretical and practical works of folklorists and choreographers (V. Avramenko, K. Balog, G. Borimsk, M. Vantukh, K. Vasilenko, V. Verkhovynets, O. Goldrich, V. Volodko, A. Voropay); practical – choreographic productions of outstanding choreographers-directors (V. Baka, F. Danilyak, A. Zibarovska, I. Kurilyuk, M. Lyashkevich, V. Petrik). The analysis of scientific sources showed, on the one hand, valuable material on history, peculiarities of the formation and development of the choreographic culture of the boys, its genre and thematic palette, on the other – the absence of a comprehensive study of the development process of Boyko dance in the Ivano-Frankivsk region. The art critic's problem, based on the generalization of experience, enrichment of the Ukrainian choreographic culture with the achievements of the national Boyko dance in the Precarpathian region of the late 20th and early 21st centuries, is not substantiated in scientific papers. The methodology of Boyko dance research is determined. It is noted that this research focuses on the art-study aspect of «choreographic culture of boycotts», which is based on ethnochoreography – the treasury of Boykos folk dance.

Despite the fact that folk dance is studied and «restored» by choreographers of the present, nevertheless, the attitude towards professional dance art remains relevant. Having outlined the scientific-theoretical and methodological paradigm of studying the problem, which is based on general and special methods of cognition in the field of art studies, the terms and concepts are clarified and supplemented, including «choreographic culture», «dance», «folklore», «folklore studies», «folk dance», «ethnic choreography», «folk-stage dance» and the author's term «Boykivski zabavy».

Approaches are applied: interdisciplinary, phenomenological (contributes to the definition of the character and manner of performance of Boyk's dance), anthropological, sociological.

Methods are applied: historical-chronological (for determining the chronological boundaries of the study of the development of the Boyko dance in the Precarpathians of the late XX – early XXI centuries and historical aspects of the development of the boyko culture, the origin of the boycotts); classification and typology (for generalization of the theory and concepts available on the subject of this study); comparative analysis (for contrasting and identifying similarities in the choreographic vocabulary of other ethnographic groups of the Precarpathian region); comparative, synthesis, methods of treating folk dances (for creation of the author's folk-stage version of Boyk's dance).

In the second chapter «Continuity and innovations in the works of the outstanding choreographers and ethnographers of the Ivano-Frankivsk region» described the study of the ethno-choreologist R. Harasymchuk, who came up with the scientific approach to the origins of the choreographic culture of boycotts. It is noted that his research on the study of boykos folklore is a key element. An analysis of creativity of choreographers of boyko dance in Ivano-Frankivsk region is made. Their influence on the development of the choreographic culture of Precarpathian, which is an example for leaders of choreographic groups and teachers of Ukrainian dance, is determined. The combination of folk art, interesting dance styles, musical material and costumes are complemented by choreographic compositions of artists, which makes them unique and emphasizes the peculiarity of the dance culture of the Precarpathian region. The end of the twentieth

century. in the creative work of choreographers is characterized by a systemic constraint in choosing a repertoire, and the beginning of the twenty-first century. opens up unlimited possibilities for the study of boyko dance. Such chronological boundaries of the research cover the work of the choreographer of the Precarpathian region, who carried out choreographic productions in the boykos character: V. Petryk, M. Lyashkevich, F. Danilyak, G. Zheleznyak, V. Baka.

In the third section «Scene-choreographic experience in the context of development of boyko dance in the Precarpathian region» an analysis of folk dances has laid the foundations for the emergence of modern folk-stage dances with complex elements, virtuoso techniques and tricks. The stylistic features of the choreographic culture of boys are determined. It was stated that boyko folklore dance is the first basis for the creation of folk-stage choreographic staging. A new method of stage treatment of boyko folk dances of the end of the XXth – beginning of the XXI century, based on folk material of Ivano-Frankivsk region, was developed. The stages of research work of scenic processing of the author's choreographic production «Boykivski zabavy» are described. The basic (music, compositional construction of dance, performing skill) and auxiliary means (costume, attributes) of boyko dance are enriched. The musical material of boyko folk dances «Lyubaska», «Dolinsky Dribon'kyj», «Vyshkivsky merry», «Boykivchanka», «Boykiv funny» was collected. On the basis of folk clothing of bayonets made stage decoration of stage dance costume, attributes (whip). The creative activity of amateur choreographic teams of Ivano-Frankivsk oblast is described, which have preserved today samples of folk-stage boyko dance.

The work of professional choreographic teams of specialized educational institutions of culture in the Precarpathian region, which popularize folk dance in the Precarpathian region, is traced to the purpose of professional training of specialists in the field of choreographic art. The main tasks of the teachers-choreographers concerning the issues of professional training of students, information provision of educational process, introduction of innovative teaching methods are considered.

It was stated that the stage-choreographic experience in the context of the development of spectacular forms of dance art highlights the following main areas of practical work: accumulation of experience by means of collecting folk material in the Boykivshchyna region of Ivano-Frankivsk region, implementation of his own stage form of boyko dance, generalization of the work of amateur choreographic teams of the Precarpathian region, illumination activities of professional choreographic collectives of specialized educational institutions of culture in Ivano-Frankivsk region.

Consideration of the main trends and the nature of the changes that took place in the boyko choreographic culture at the end of the XX – the beginning of the XXI centuries, gives grounds for asserting its general progressive development. There has become a much more diverse genre and thematic range of household boyko dance art, there have been qualitative changes in the structure of boyko choreographic culture: folk-stage professional dance art has developed and became highly developed; the national system of choreographic education was formed.

This research is just the first attempt of a systematic analysis of boyko choreographic culture at a certain stage of its development and can not qualify for

exhaustive analysis. In particular, it requires further study of the problems associated with the functioning of boyko choreographic art in market conditions; an organic combination of modernization processes of dance art with the need to preserve original national choreographic traditions in the context of globalization processes.

Key words: boyko's dance, ethno-choreography, dance, folklore, folklore dance, folk-stage dance, choreographic culture, choreographic culture boyko's.

Підписано до друку 27.08.2021. Формат 60x84 ¹/₁₆. Папір др. апарат.
Друк офсетний. Облік.-вид. арк. 1,35. Зам. 222. Тираж 100.

Видавець і виготовлювач
Друкарня Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв
Адреса: 01015, Київ-15, вул. Лаврська, 9
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру суб'єктів
видавничої справи ДК № 2544 від 27.06.2006